

PROF. DR. TONE WRABER

(★ 4. 3. 1938 – † 6. 7. 2010)

Častni član od 15. 3. 2010

Lavdacija: N. Jogan in T. Bačič (Hladnikia 26: 47–83, november 2010)

V spomin prof. dr. Tonetu Wraberju (1938–2010)

Na rednem letnem občnem zboru Botaničnega društva Slovenije 15. marca 2010, smo člani Botaničnega društva Slovenije s ponosom in veseljem sprejeli ustanovnega člana društva in nekaj let tudi predsednika, prof. dr. Toneta Wraberja, med častne člane. Že nekaj mesecev za tem pa nas je vse pretresla novica, da je cenjeni botanični kolega 6. 7. 2010 po mučni bolezni sklenil svojo plodno življenjsko pot. Znanstveno, strokovno in pedagoško je Tone Wraber deloval na področju floristike, fitocenologije, taksonomije, fitogeografije, zgodovine botaničnih raziskovanj, botaničnega imenoslovja in naravovarstva. Bil je specialist za subalpinsko in alpinsko floro in vegetacijo. Izjemen pa je tudi njegov prispevek k popularizaciji botanike in naravoslovja nasploh. Šele z njegovim odhodom se počasi zavedamo, kje vse so zazijale vrzeli, ki jih je s svojo vsestransko aktivnostjo zapolnjeval. Razrešil je mnoge taksonomske in nomenklaturne probleme, bodisi sam ali s sodelovanjem svojih botaničnih kolegov ali diplomantov. Predvsem je šlo mnoge taksonomsko težavne skupine, na katere je naletel pri florističnih raziskovanjih v Alpah in na območju Balkanskega polotoka. Opisal je 7 za znanost novih taksonov: *Melampyrum velebiticum* ssp. *montis-nivalis* Wraber, *Silene veselskyi* (Janka) H. Neumayer subsp. *widderi* Kofol-Seliger & Wraber, *Gentiana lutea* ssp. *vardjanii* Wraber, *Cynoglossum krasniqi* Wraber, *Silene retzdorffiana* (K. Maly) Walters subsp. *nikolicii* A. Seliger & Wraber, *Papaver victoris* Škornik & Wraber in *Crepis dinarica* (Beck) Šiljak-Yak. & Wraber, ki bodo njegovo ime nosili tudi zanamcem. Fitocenologiji se je Tone Wraber posvečal predvsem na začetku svoje botanične poti in s tega področja je bila tudi njegova doktorska disertacija, v kateri se je posvetil vegetaciji Julijskih Alp nad gozdno mejo. Med pomembnejšimi fitocenološkimi objavami naj omenimo pregled združb razreda *Thlaspeetea rotundifolii* v Jugovzhodnih Alpah, ki ga je objavil leta 1970. V zadnjem desetletju se je ponovno intenzivneje ukvarjal z vegetacijo, tokrat z vegetacijo Snežnika, s sodelavci M. Zupančičem, V. Žagarjem in B. Surino. Sam ali v soavtorstvu je poimenoval 12 rastlinskih združb. Ob njegovi 70-letnici je bila v društveni reviji objavljena obsežna bibliografija do leta 2008 (Bačič & Jogan 2009, Hladnikia 23:3–52). Ta obsega več kot 1000 razprav, knjig, člankov v domačih in tujih revijah, gesel v enciklopedijah, uredništev in drugo. Znanstvene članke je objavljala v domačih revijah, predvsem v

Biološkem vestniku, reviji *Acta biologica Slovenica* in *Hladnikia*, pa tudi v tujih revijah, kot na primer *Candollea* in *Acta botanica croatica*. Med znanstvenimi in strokovnimi monografijami naj na prvem mestu omenimo soavtorstvo pri vseh štirih izdajah *Male flore Slovenije* (1969, 1984, 1999 in 2007). S področja naravovarstva pa je gotovo najpomembnejše in najbolj vplivno delo Rdeči seznam praprotnic in semenk, ki je bil izdan leta 1989 v soavtorstvu s P. Skobernetom. Pri oblikovanju temeljev varstva narave v Sloveniji je sodeloval tudi z desetimi naravovarstvenih prispevkov, objavljenih v revijah *Varstvo narave*, *Biološki vestnik* in *Proteus*. Njegove strokovne monografije, kot npr. *Sto znamenitih rastlin na Slovenskem* (Wraber, 1990), *Rože na Slovenskem* (Pintar & Wraber, 1990) in *2 x sto alpskih rastlin na Slovenskem* (Wraber, 2006), so navdušile tudi bralce zunaj ozkega strokovnega kroga. S poljudnimi in poljudno-strokovnimi članki, diskusijami v dnevnem časopisju, intervjuji, televizijskimi in radijskimi oddajami ter številnimi predavanji v širši javnosti je širil naravoslovno kulturo, vzpodbujal mlade k raziskovalnemu delu in prispeval k razvoju in uveljavljanju slovenskega biološkega izrazja. Bil je tudi priznan fotograf, prevajalec ter pisec srednješolskih in visokošolskih učbenikov. Zelo pomembna je bil tudi njegova uredniška dejavnost. Kot urednik ali član uredniškega odbora je dolga leta sodeloval pri revijah *Proteus*, *Hladnikia*, *Planinski vestnik* in še več drugih domačih in tujih revijah. Kot področni urednik in s poldruho stotino prispevkov pa je sodeloval tudi pri nastanku *Enciklopedije Slovenije*, ki jo je v letih 1987-2002 izdala založba Mladinska knjiga v sodelovanju s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti. V mladih letih je pomagal pri obnavljanju in urejanju alpskega botaničnega vrta Julijana v Trenti. Tudi kasneje je zavzeto skrbel za razvoj Julijane. In prav tam smo se zato na skromni, a prisrčni slovesnosti julija 2010 od njega poslovili slovenski botaniki. Leta 1968 je postal asistent v Botaničnem vrtu Univerze v Ljubljani in kurator herbarijske zbirke LJU pri katedri za botaniko biološkega oddelka. Posebej prvih nekaj službenih let se je intenzivno posvetil urejanju te zbirke, kasneje pa jo vestno bogatil z lastnimi nabirki. Od leta 1978 je bil visokošolski učitelj na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Redni profesor je postal leta 1990, le nekaj mesecev pred smrtjo pa mu je bil dodeljen tudi častni naziv zaslužnega profesorja. Pri njem so diplomirali, magistrirali in/ali doktorirali mnogi botaniki, s svojimi bogato ilustriranimi predavanji pa je približal rastlinsko sistematiko in floro številnim študentom biologije. V zadnjih letih pred upokojitvijo leta 2003 je na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani predaval predmete *Sistematska botanika*, *Osnove sistematske botanike*, *Biogeografija (rastlinski del)*, *Osnove latinščine za biologe* ter *Pestrost in ogroženost rastlinstva*. V teh nekaj vrsticah je bilo moč le bežno ošiniti pomen in veličino Toneta Wraberja, zagotovo najvplivnejšega in najbolj plodovitega botanika druge polovice 20. stoletja na Slovenskem. Vsi, ki smo ga vsaj bežno poznali, se tega še kako zavedamo. In tudi čas bo njegovo slavo le še izjasnil. Naj počiva v miru, pod cvetjem, ki je tako osmišljalo njegovo življenje.

Nejc Jogan, Tinka Bačič

Povezave:

http://botanicnodrustvo.splet.arnes.si/files/2019/03/Hladnikia_26_2010_2a.pdf (str. 80)

<http://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi846500/>